

HÅLLBARHETS- MANIFEST.

FEM ÅTAGANDEN FÖR
EN HÅLLBAR OCH
LIVSKRAFTIG SVENSK
LIVSMEDELSPRODUKTION

LIVSMEDELSINDUSTRINS HÅLLBARHETSMANIFEST

Produktionen av livsmedel – från jord till bord – har en omfattande påverkan på såväl den lokala miljön som det globala klimatet. Samtidigt måste produktionen av näringsrika, högkvalitativa livsmedel öka för att föda en kraftigt växande befolkning. En del av lösningen är en hållbar och effektiv livsmedelsproduktion som lägger lika stor vikt vid hållbarhet som vid smak och kvalitet. Livsmedelsindustrin i Sverige ska bidra till att uppnå målen i Parisavtalet och FN:s globala mål för hållbar utveckling, tillika EU:s färdplan för klimatet.

För en hållbar och livskraftig svensk livsmedelsproduktion

Livsmedelsföretagen har ca 800 medlemsföretag som har det gemensamt att de producerar livsmedel i Sverige. Livsmedelsföretagen representerar därmed huvuddelen av det som brukar kallas för svensk livsmedelsindustri. För tydlighetens skull kan det vara viktigt att påpeka att Livsmedelsföretagen med några få undantag inte representerar primärproducenter eller dagligvaruhandeln, men vi är som en av länkarna i livsmedelskedjan tätt förbundna med båda två.

Det här manifestet är framtaget med utgångspunkt i vad den samlade vetenskapen säger om de allt mer uppenbara hållbarhetsutmaningarna som är ett resultat av mänsklig aktivitet. Manifestet beskriver även det ansvar som svensk livsmedelsproduktion har i ljuset av såväl klimatförändringarna som en kraftigt växande global befolkning. I manifestet presenteras som ett första steg fem hållbarhetsåtaganden som Livsmedelsföretagen uppmanar sina medlemsföretag att anta och följa, förutsatt att de är relevanta för deras verksamhet.

Livsmedelsindustrin har och tar ett stort ansvar

För att föda allt fler människor behöver produktionen och konsumtionen av livsmedel förändras. Lösningarna finns att finna inom hela livsmedelskedjan, dvs från primärproduktion till livsmedelsproduktion och dagligvaruhandeln och slutligen även hos konsumenten.

Livsmedelsindustrin är unik på så sätt att det är en industri som alla konsumenterna kommer i kontakt med varje dag. Livsmedelsindustrin i Sverige sysselsätter idag cirka 49 000 personer, omsätter ca 185 miljarder kr och förädlar 70% av det svenska jordbrukets produkter. Förutom att producera huvuddelen av det svenska konsumenterna äter och dricker så utgör industrin en stor och viktig del av det svenska samhället ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. I ökande grad producerar industrin även livsmedel för resten av världen. Många svenska livsmedelsproducenter använder också råvaror som produceras utanför Europa och har därmed ett ansvar för miljön, ekonomin och arbetsförhållanden i andra länder.

Förtroende är något man förtjänar

Enligt en Demoskop-undersökning har 87% av svenskarna högt förtroende för den svenska livsmedelsindustrin. Förtroende är något man förtjänar, och den svenska livsmedelsindustrin är och ska vara trovärdig och pålitlig. Svenska konsumenterna ställer höga krav på att deras mat och dryck ska produceras hållbart. Hållbarhetsarbetet är därför en del av vardagen för svenska livsmedelsproducenter, och i allt högre grad helt nödvändigt för att kunna konkurrera och i förlängningen överleva. Långsiktig hållbarhet handlar om att ta ansvar ur ett lokalt, regionalt, nationellt och internationellt perspektiv – och därigenom stärka sin konkurrenskraft.

Sammantaget innebär detta att livsmedelsindustrin har ett stort ansvar i relation till de olika åtgärderna i Parisavtalet och inte minst till FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Livsmedelsindustrin är en del av lösningen, tillsammans med de andra aktörerna i livsmedelskedjan.

FEM

ÅTAGANDEN FÖR EN HÅLLBAR OCH LIVSKRAFTIG SVENSK LIVSMEDELS- PRODUKTION

I det här manifestet finns åtaganden inom hållbarhetsområdet som Livsmedelsföretagens medlemmar kan ansluta sig till. Alla åtaganden är inte relevanta för alla företag, men alla åtaganden är relevanta för att vi i livsmedelsindustrin ska bidra till en hållbar framtid och till att uppnå målen i Parisavtalet och Agenda 2030. Genom att ansluta sig till ett åtagande lovar medlemsföretaget att bidra till att uppnå de tillhörande målen och till att hålla relevant information om företagets del av åtagandet lätt tillgänglig för granskning. De första fem åtagandena är baserade på vad företagen själva har direkt rådighet över. Löpande kommer fler åtaganden att lanseras, alla med tydlig koppling till de utmaningar som adresserats här ovan.

1. EN FOSSILFRI INDUSTRI

Uppvärmning och transport med fossil energi bidrar till att koldioxid ackumuleras i atmosfären. Upp till 80% av de svenska klimatpåverkande utsläppen kommer från fossil energi. För att stabilisera jordens medeltemperatur väl under två grader jämfört med förindustriella nivåer behöver de fossila koldioxidutsläppen minskas till noll. Inom livsmedelsindustrin innebär detta ett övergående till fossilfri energi i allt från uppvärmning och kylning av anläggningar och maskiner till samtliga transporter.

Vi åtar oss att arbeta för att till 2030 vara fossilfria, innebärande både fossilfri energi i produktion och fossilfria drivmedel till transporter.

2. HALVERA MATSVINNET

Svinnet i livsmedelskedjan uppgår globalt till cirka 30 procent av den totala matproduktionen och måste kraftigt reduceras. Hela produktionskedjan, inklusive konsumenterna, har ett ansvar för att ändra detta. Det är positivt att arbetet för att minska svinnet redan har påbörjats på många håll men denna problematik måste i högre utsträckning genomsyra hela livsmedelskedjans arbetssätt. I än högre utsträckning måste det svinn som uppstår också landa i resurseffektiva och cirkulära flöden. Livsmedelsindustrins gemensamma mål är att uppnå FN:s globala mål 12.3 och har för avsikt att arbeta inom det egna ledet i livsmedelskedjan och tillsammans med andra aktörer i kedjan för att nå detta mål. Genom att arbeta tillsammans kan arbetet för att nå målet drivas både snabbare och mer effektivt.

Vi åtar oss att arbeta för att till 2030 halvera matsvinnet i den egna produktionen samt bidra till minskat matsvinn i primärproduktions-, handels- och konsumentled.

3. MATERIALÅTER- VINNINGSBARA FÖRPACKNINGAR

Livsmedelsförpackningar har en viktig roll för ett hållbart livsmedelssystem i och med att de skyddar innehållet från producent till konsument, minskar matsvinnet och ser till att livsmedlet bibehåller en hög kvalitet och säkerhet. Kan förpackningen utformas av bättre material och med smartare design blir den totala resursförbrukningen mindre. Att arbeta för smart användning av förpackningar och förpackningsmaterial bidrar till minskad klimatpåverkan, från livsmedlen i sig som från förpackningarna.

Vi åtar oss att arbeta för att till 2030 uppnå 100 % material-återvinningsbarhet på samtliga förpackningsslag och att arbeta för att uppnå en högre grad av återvunnet material i våra förpackningar.

4. GODA VILLKOR I LEVERANTÖRSLEDET

Livsmedelsföretagens medlemmar har valt att ta ansvar för sina anställda genom att teckna kollektivavtal. De anställda har avtalsenliga löner, får pensionsavsättningar och är försäkrade genom sina arbetsgivare. Livsmedelsbranschen hanterar många riskfyllda arbetsmoment och arbetar ständigt med att förbättra arbetsmiljön för de anställda i företagen. Livsmedelsföretagen har en nollvision för arbetsplatsolyckor.

För livsmedelsindustrin är värnandet om goda arbetsvillkor och ansvarstagande för relationen mellan anställda och arbetsgivare central såväl i våra egna företag som hos våra leverantörer. På samma vis som varje arbetsplatsolycka är ett misslyckande och varje fall av oetisk eller olaglig behandling av arbetstagare är oacceptabel i våra egna företag är de det även det hos våra leverantörer. För oss är det viktigt att även anställda i våra leverantörsled har acceptabla arbetsvillkor.

Vi åtar oss att senast 2020 ha en policy för uppförandekod och arbetsmiljö i våra leverantörsled. Policyn ska följas upp varje år.

5. EFFEKTIVARE VATTENANVÄNDNING

Sverige förbrukar mycket vatten i relation till befolkningen, men tillgången till vatten är också god. Förväntade klimatförändringar tillsammans med de senaste årens vattenbrist i vissa delar av landet har satt fokus på vattentillgången även för svensk livsmedelsproduktion. I ljuset av det måste varje aktör se över sitt vattenuttag, arbeta för effektivare vattenanvändning och nödvattenförsörjning, i synnerhet i regioner med risk för vattenbrist.

Vi åtar oss att höja effektiviteten på vår vattenanvändning. Vi genomför en kartläggning under 2019 och lovar att ha etablerade effektiviseringsmål till 2020.

GEMENSAMMA UTMANINGAR FÖR HELA LIVSMEDELSKEDJAN

Livsmedelsindustrin kan göra mycket på egen hand för att minimera sin klimatpåverkan och för att bidra till en mer hållbar värld och ett mer hållbart samhälle. Manifestets fem åtaganden är en bra början på det här viktiga arbetet. Men vissa utmaningar kräver samarbete mellan olika delar av livsmedelskedjan och mellan olika aktörer inom samhället. Livsmedelsföretagen kommer att ha särskilt fokus på tre av dessa gemensamma utmaningar: primärproduktionens klimatpåverkan, social hållbarhet och bättre mat- och levnadsvanor.

Primärproduktionens klimatpåverkan

Svenskt lantbruk är på många sätt ett föredöme för resten av världen – men det betyder inte att vi inte kan göra mer för att ytterligare minska den svenska primärproduktionens klimatpåverkan.

En av de stora framtidsutmaningarna är förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på livsmedelsråvaror som kommer från primärproduktionen. Dagens sju miljarder invånare beräknas öka till 10 miljarder invånare år 2050 och jordens odlingsbara yta kommer inte kunna öka i takt med den växande befolkningens mängd. Det måste alltså produceras mer livsmedel samtidigt som ingen ytterligare miljöpåverkan uppstår. Här har den moderna och forskningsintensiva svenska primärproduktionen en möjlighet att gå före och visa resten av världen hur detta kan göras.

Den svenska livsmedelsindustrin ska aktivt bidra till att påverka primärproduktionsledet att minimera sin klimat-

påverkan. Detta kan göras på olika sätt, t ex genom att ställa tydliga hållbarhetskrav i upphandlingar och genom att samarbeta med primärproduktionen inom forskning och innovation. Men det kan också göras genom att övertyga svenska beslutsfattare om hur viktigt det är att Sverige har en livskraftig inhemsk primärproduktion. Det finns inget att vinna i att det effektiva svenska lantbruket försvinner och ersätts av betydligt mer klimatpåverkande utländsk produktion.

Social hållbarhet

I en näring som till stor del är global är det också ett måste ställa höga krav på social hållbarhet i leverantörsled. Många företag använder råvaror som produceras utanför Europa och har därför ett stort ansvar i att bidra till goda arbetsförhållanden i länderna där de är verksamma. Samtidigt som vi arbetar med dessa frågor i våra leverantörsländer måste vi även lyfta dem på hemmaplan. Ett arbete för ökad jämställdhet och mångfald på våra arbetsplatser i Sverige bidrar till trygghet och trovärdighet men ger också försäkringar om att inte tappa värdefull kompetens i företagen.

Bättre mat- och levnadsvanor

Hälsofrågan är central för Livsmedelsföretagen. Mat- och levnadsvanor är starkt kopplade till hälsa och välbefinnande. Många olika aktörer behöver arbeta tillsammans för att inspirera till och skapa förutsättningar för hälsosamma mat- och levnadsvanor i människors vardag. Livsmedelsbranschen är och ska vara en positiv kraft för bättre folkhälsa i samverkan med övriga intressenter. Vi arbetar därför proaktivt, långsiktigt och evidensbaserat med initiativ för folkhälsa.

LIVSMEDELSFÖRETAGEN
The Swedish Food Federation